

Primadonna Lully Wirkhaus: armastust ei olegi, kui, siis vaid lava vastu

Estonia ooperiprimadonna Olga Mikk-Krull on iseloomustanud oma lavakolleegi: «Lully Wirkhaus oli haruldane subrett, väga ladusa mänguga, ilusa häälega ja kõiki oma osi tegi ta ühesuguse julguse ja bravuuriga. Ta ei olnud kunagi väsinud ega halvas tujus, teda oli lihtsalt nauding vaadata. Iseäranis populaarseks sai ta oma Annamirliga «Lõbusas talupojas». Lully oli väga tore, väga hästi lõi ta selle osaga läbi. See nimi jäi talle meie hulgas eluksajaks külge. Teda nimetatigi Annamirl, aga talle endale see ei meeldinud.»

Tema pärisnimi oli Julianne ning perekonnanimi Saks. Lully sündis küll 31. mail 1885 Tallinnas, aga algkooli läks ta juba Soomes Hämeenlinnas. Nimelt pidas tema isa Mihkel Saks sõjaväe rätsepatöökodades juurdelõikaja ametit ja nii tuli vastavalt vajadusele ka kolida. Aga probleemi polnud – hariduse andmine käis suurel Tsaari-Venemaal igal pool vene keeles. Lully polnud Mihkli ja Julie peres sugugi mitte ainus laps – tal oli veel viis õde ja kaks venda.

Lootuse seltsi laval

Esmakordselt sai Lully tunda teatritegemise rõõmu siis, kui ta oli üheksa-aastane. Nimelt õnnestus tal koolis kaasa lüüa venekeelses näidendis «Vaenelaps». Perekondlikud tavad ja harjumused tütarlapse suurt näitlemisindu aga kuidagi ei toetanud ja nii juhtuski, et kasvuaastas ta kodus vaid vahel oma kena lauluhäält laskis kõlada. Laulmise ja üldse muusika vastu oli vanematel küll ohtralt armastust. Kodus lauldi sageli.

Mõne aasta pärast kolis Saksade pere Tallinnasse tagasi ja Lully jätkas oma haridusteed Tallinna tütarlaste gümnaasiumis, mille ta lõpetas 1900. aastal. Sellega oligi ettevalmistus eluks läbitud, sest üsna kehval järjel perekonnast tüdrukul polnud nüüd muud lootust kui mehelesaamist. Senikaua aga lasi Lully nõelal hoolega käia ja aitas pere kasinat eelarvet täiendada õmblustööga.

Portree Lully Wirkhausist u. 1910, TLM Fn 10285:72, Tallinna Linnamuuseum,

sobranna.postime...

Rahvusooper Estonia
Estonia teater
Teater

muis.ee

Kuid ärksamatel käsitöolistel oli kombeks tol ajal agaralt osa võtta seltsitegevusest. Tallinnas tegutses lausa kaks seltsi – Lootuse ja Estonia. Kuna Lootuse seltsil oli oma kena laulukoor, siis peeti Saksade peres üsna kohaseks, et Lully pärast 17-aastaselt leeris käimist seal ka laulmas hakkas käima. Talvel pandi Lootuse seltsis toime näitemängu, perekonna, näokatte ja tantsuõhtuid. Suviti peeti suurejoonelisi aiapidusid. Keda seal küll kõike ei nähtud: numbriteks peale muu «atleetika professor» oma rammumeeste ja naistõstjatega, võidujooks ja harmoonikamäng. Vahel käis esinemas kaugemalt tulnud laulukoore ja puhkpillimehi. Harilikud lõbustused olid posti otsa ronimine, kaeratünnid, püssilaskmine, rõngaviskamine, õnneloos ja udupildid.

Kuid Lootuse seltsi juhatusel oli ka kaunis komme võimaldada õppimist ja enesetäiendamist andekatele noorliikmetele. Kui seltsi esimeheks oli advokaat Käärik, määrati igal aastal stipendiume laulu- ja näitekunsti õppimiseks. Nii õnnestus ka Lullyl koos Gustav Avessoni, Anna Veltmanni ja Benno Hanseniga pääseda laulmist õppima Bertha Schulmanni juurde. Elavaloomuline tüdruk esines meeleldi seltsi peoõhtutel soololauludega.

Pärast üht järjekordset sooloesinemist 1908. aastal, mil Lully oli säravalt ette kandnud Margaretha aaria Gounod' ooperist «Faust», astus tema juurde lokkispäine, uhkete vuntside ja julge silmavaatega noormees, ning küsis otse ja keerutamata – kas preili Saks ei sooviks laulmisega katsetada Estonia operetis. Muidugi teadis Lully, kellega tegemist – see oli Estonia seltsi uus muusikajuht Adalbert Wirkhaus.

Vanas Estonias

Ega Lully pidanudki kaua mõtlema. Samasugune ettepanek oli tehtud ka temaga koos laulu õppinud Gustav Avessonile ja Alma Veltmannile. Paul Pinna ja Theodor Altermanni polnud võõrad – kes poleks siis Tallinna linna peal tundnud neid elegantseid ja veidi keigarlikke, vaid kolm aastat vana Estonia kutselise teatri juhti.

Tuleristsed sai Lully Nõmmelille osas R. Planquette'i operetis

«Corneville'i kellad», kus tuli mängida koos Paul Pinna, Mia Pumbo, August Blaubricki ja Gustav Avessoniga. Laval viibimine oli algul Lullyle veel üsna võõras. Esmakordselt laval, küsis ta Pinnalt, kuhu peaks küll panema oma käed, mis nüüd olevat alalõpmata tüliks. Estonias võttis noore laulja oma hoole alla August Topman, kes ei väsinud rõhutamast õppimise ja hääleseade vajalikkust, tasus tihti ise Lully laulutundide eest ning jälgis pidevalt tema oskuste ja võimete arengut.

Teater asus toona Väikesel Tartu maanteel, ruumid olid seal äärmiselt kitsad. Näitlejate riietumistubagi oli ühine: enne riietusid mehed, pärast naised. Nägugi jumestati ühise peegli taga. Lava oli talvel täiesti kütmata ja polnud kuigi mugav õhukeses riietuses lavale astuda. Ei olnud Vanas Estonias neid rohkearvulisi jõude, mis hiljem: polnud siis veel kontsertmeistreid, vaid kapellmeister Wirkhaus oli kõik. Pinna arranžeeris näidendi, kapellmeister istus klaveri ette ja õpetas osi.

Oma esimesel hooajal tegi Wirkhaus ka katse ooperi lavale toomiseks. Selleks esimeseks sai K. Kreutzeri «Öömaja Granadas». Järgmisel, 1909. aastal, prooviti F. Flotow' «Alessandro Stradellat». Need olid omamoodi kobavad sammud, sest päris koolitatud lauljaid ju Estonial veel polnud. Vokaalstudiumist oli isegi tegijail, rääkimata lauljaist, vaid udune aimus. Nii jäi ooperitraditsioon tol korral siiski sündimata.

Kuid opereti jaoks oli Lullyl küllaga loomulikku annet ja sarmi. Paul Pinna on kirjutanud oma mälestusteraamatus: «Lullyl ei olnud suur, kuid operetisubretile igati sobiv pehme ja kandev laulhääli. Mis mängusse puutub, siis polnud tal operetisubretile tavaliselt omaseid tehtud maneere, vaid ta oli lihtne ja eluvärske huumoriga koomikas ja südamlilik sentimentaalsuses.»

Oma esimese poolehoiu sai nooruke näitleja publikult Leo Falli «Lõbusas talupojas», milles tal külatüdruk Annamirl hiilgeosaks sai. See kujunes ülimenekaks operetiks ja kanti hooaja jooksul koguni 19 korda ette. Peale selle külalissetendused kaks korda Tartus ja kolm korda suvisel laulupeol. Lully Saksa partnerina, «lotumütsimehe» osas hiilgas Paul Pinna.

Lully Wirkhaus «Lõbusas talupojas», Estonia, 1915, ETMM _ 4868 Fk 2142/kl, Eesti Teatri- ja Muusikamuuseum

muis.ee

Sellele järgnes läbilöömine «Metsaülema tütrena», siis head osad «Muusikamehe tütres», «Kevadeõhus» jm. Kõige selle ees käis muidugi algul rambipalavik, mis ühes kunstilise täienemisega kadus. Pärast etenduse lõppu sõideti kõik koos – terve [teatripere](#) – Rannavärava mäele restorani, kus oli hea söök.

Abielu Wirkhausiga

Pärast teise [teatrihooaja](#) lõppu leidis Lully Saks end altari eest. 11. juulil 1910. aastal laulatati nad Adalbert Wirkhausiga paari. Kui naiselt 20 aastat hiljem küsiti, kas armastust ka oli, vastas Lully: «Armastust ei olegi. Ja kui mul on olnud armastust, siis vaid lava vastu. Esmakordselt abiellusingi sellepärast, et olla laval.»

Adalbert Wirkhaus oli kuulsa Väägvere puhkpilliorkestri rajaja David Otto poeg. Pärast Tartu linnakooli lõpetamist oli noormees asunud õppima Tallinna raudtee-tehnikakooli. Järgnes raudteeteenistus Narvas, kus Adalbert lisaks Võitleja seltsis rakendust otsis näitleja, laulja ja muusikajuhina. Siis viis leivatöö Wirkhausi kolmeks aastaks Keila-Haapsalu raudteed ehitama. Kuid soov muusikaga tegelda sai siiski võitu. 1905. aastal siirdus Adalbert Leipzigi konservatooriumi. Sealt tagasi tülles leidis mees tööd Tartu Saksa [teatri](#) kapellmeistrina. Ning sealt jõudis ta sujuvalt 1908. aasta sügiseks [Estonia teatri](#) muusikajuhiks.

Abielu värske Wirkhauside paari ellu suuri muutusi ei toonud, kui välja arvata, et Lully end esimest korda elus materiaalselt muretult võis tunda. Adalbertile maksti kuupalgaks lausa 83 rubla ja 50 kopikat, mis kahekordselt ületas enamiku näitlejate palga, ületas isegi näitleva lavastaja Theodor Altermanni palga ja jäi alla ainult Pinna omast. Lully kasutas otsekohe võimalust ja sõitis muusikalisele enesetäiendamisele Leipzigsisse. 1910-11 õppis lauljatar innuga Leipzigi konservatooriumis, selle lõpetamiseks siiski aega ja vahendeid ei jätkunud ja sügisest hooajast oli Lully Estonias tagasi.

Ees ootas pingeline hooaeg kontsertide ja tervelt kuue uue lavale tuleva operetiga. Ei kunagi varem ega hiljem pole Estonia kavapilt klassikalistest operetidest sedavõrd tihe olnud. Kõikides

nendes lõi kaasa ka Lully. Vahel sattudes koguni primadonna ossa. Muuseas nägi sel ajal ilmavalgust isegi uus vaimusünnitus – Pinna kirjutatud algupärane operett Adalbert Wirkhausi muusikaga, mis kandis pealkirja «Jaaniöö». Peaosasid mängisid Eduard Kurnim ja Lully Wirkhaus. Tükk polnud eriti menukas, kuid tekitas omamoodi tormi veeklaasis, sest teemaks oli valitud «esimese öö õigus».

Vaheldust ja uudist töid heategevuslikud peoõhtud ehk basaarid, mida äsjatekinud eesti seltskond omal algatusel Estonia ruumides korraldas. Sissetulek läks uue teatrimaja ehituseks, mis teatavasti 1913. aastaks ka valmis sai ja augustikuus suure pidulikkusega avati.

Kuid selleks ajaks polnud Wirkhausid enam Estonia teatri liikmed.

Keerulised aastad

1912. aasta kevadhooaja lõpul teatas Adalbert Wirkhaus Estonia seltsi juhatusele, et soovib kapellmeistri kohalt lahkuda. J. Linnamägi tõi selle peale uueks muusikajuhiks Raimund Kulli. Adalbert oli ammu juba tundnud, et töökoormus oli tema jaoks kasvanud liiga suureks, ta igatses millegi vaiksema ja rahulikuma järgi. Lully, kes tegelikult sama meelt polnud ja südamega ikka Estonia küljes rippus, oli sunnitud abikaasa otsusega leppima.

Wirkhausid asusid elama Valka, kus Adalbert jäi tervelt kaheks aastaks seotuks muusikaõpetamisega mitmetes koolides. Mõlemad hakkasid agaralt kaasa lööma kohalikus seltsis Säde. Õieti panidki nemad seltsi näitetrupile õige hoo sisse, kuna sinnamaani oli selle tegevus möödunud võrdlemisi loiult. Adalbert asus täie innuga lavastama operette ja oratooriume, milledes peajõuna tegi kaasa abikaasa Lully. Esimene operett oli Straussi «Nahkhiir», milles mängis ka Karl Viitol, hilisem Estonia tuntud tenor. Wirkhausil jätkus endiselt uljust kavva võtta oopereid. Esimeseks taoliseks katseks Valgas sai Glücki «Iphigenia Tauruses» ja esimene ettekantud oratoorium oli Haydni «Loomine». Kõik näitlejad esinesid asjaarmastajaina. Tasuks said vaid prii õhtusöögi, mille juurde kuulusid ka «väikesed napsid».

Lully ja Adalbert Wirkhaus, portree, 1914, ETMM _ 4868 Fk
2203/kl, Eesti Teatri- ja Muusikamuuseum

muis.ee

Maailmasõja algus muutis elukorralduses nii mõndagi. Kui esimestel aastatel hoidis kooliõpetaja staatus Adalberti turvaliselt kodus, siis 1916. aastal tuli tal käsu korras meelde tuletada oma õpitud eriala ja sõita Kesk-Venemaale ja Siberisse raudteid ehitama. Lully kasutas kohe juhust ja lipsas tagasi Tallinna.

Hooaeg 1916-1917 sai taas suurele lavale naasnud Lully Wirkhausile üheks edukamaks ja säravamaks. Just toda aega silmas pidades on kirjutanud tuntud näitleja Liina Reiman oma mälestusteraamatus: «Lully Wirkhaus, see blond, naiselikult ning nägusalt ümarik ja täidlane naine oli esimene subrett ja ka primadonna. Ta veidi tremoleeriv, ent sümpaatne hääl kõlas vabalt ja loomulikult. Tal oli kõigepealt suur annus looduslapselikku sarmi, temast pulbitses head tuju, rõõmu ja helgust. Ja imelik – kuigi ta oli korpulentne, tantsis ta kergelt, nõtkelt ja hoogsalt. Ta mahlakas naer sütitas ja tõmbas publiku vastupandamatult kaasa. Teda armastati ja ta meeldis. Värskeis ja mõnusais maatüdrukuosades, nagu ta oli seda sellistes tükides nagu «Lõbus talupoeg», «Metsaülema tütar» ja «Eeva», oli ta eriti menukas. Minule meeldis ka ta «Lõbus lesk». Tema lesk oli lihtne, aus, humoorikas ja pisut tõusiklik naine, keda peened mehed ümbritsevad ja kosivad ta miljonite pärast, ja mitte mingisugune väga peen daam, nagu seda osa tihti esitatakse.»

Ka nüüd võeti Lully tulekuga kavva tema menutükk – Leo Falli «Lõbus talupoeg». Pärast mõneaastast pausi võttis publik selle sama soojalt vastu kui varemgi, nagu tunnistab Päevalehes 6. septembril ilmunud kirjutis: «Annamirl pr. Lully Wirkhaus, kes mitu aastat kadunud oli, on tagasi tulnud ja lugupidamise ülesnäitamiseks võttis rahvas teda eila käteplaginaga vastu. Endine Annamirl ei ole midagi oma meeldivusest unustanud, ei ka juurde õppinud. Rahvast oli teater pungil täis, sajad pidid ruumipuudusel tagasi minema.»

Lully Wirkhausi nimi hakkas jälle esinema kriitikute suus. Paljusid arvustusi iseloomustas küllaltki terav hoiak, sest Estonia algaastate operetilavastuste kunstiline tase ei rahuldanud enam

areneva eesti intelligentsi nõudmisi. Oli neidki, kes suhtusid meelelahutuslikku žanri täiesti eitavalt. Tulemuseks oli asjaolu, et ajalehed olid tihti erinevatel seisukohtadel ja Lullyl tuli vastu võtta nii kiitust kui laimust.

Eriti teravalt esines tihti Karl Menning. Nii kirjutas ta näiteks O. Nedbali «Poola vere» esietenduse puhul: «Maha jäi temast (Pinnast) vastasmängija pr. Wirkhaus, kes ometi liiga peremamslile lähenes ja aadlidaamist ka joontki ei näidanud. Selle eest on pr. Wirkhausil isesugune kodune-lõbus mängimisviis, mis vaatjaid rahuldab ja tarvilise vahekorra nende ja näitlejate vahele loob.» R. Nelsoni «Kõrgus lõbutseb» kohta mainis keegi kriitik Tallinna Teatajas: «Pr. Wirkhausi Juliette ei olnud muidugi mitte Pariisi lauljanna, aga see ei rikkunud üleüldist kogumõju, sest parisilikku ei olnud ka kellegi teise juures märgata. Pealegi võib ka niisugune Juliette, nagu tema oma oli, Sandwichi kuningatele (kui neid veel oleks) väga hästi meeldida.»

Operetinäitlejatel tuli tihti esineda ka sõnalavastustes, kuigi operett oli tegelikult tol ajal Estonias valitsev žanr. Lullyl oli draama- ja komöödiažanris nii mõnigi õnnestumine. P. Gavault' «Väikese kompvekiplika» puhul märgiti, et «Pr W suutis «kompvekiplika» eluavaldu sel mõõdul üsna ligilähedaselt tabada nagu seda näitleja sisemised ja välimised jõuanded lubavad».

Adalbert Wirkhaus saabus 1918. aasta hilissügisel Tartusse tagasi. Ta oli oma edaspidise elu otsustanud siduda just selle linnaga ning plaanitses koos August Nieländeriga esimese eesti eramuusikakooli asutamist. See kõik ei pakkunud Lullyle mitte vähimalgi määral huvi. Pealegi oli kauaaegne abikaasast eemalolek niigi pinnapealse suhte oma lõppfaasini viinud.

Paraku kohe ei õnnestunud abielu lahutada. Enne tuli veel üle elada Vabadussõda ja alguse pidi saama Eesti Vabariik. Wirkhausidel õnnestus oma lahutus vormistada alles 5. juunil 1920. Adalbert Wirkhausi elu jäi kuni 1944. aastani seotuks Tartuga. Ta oli hiljem Treffneri gümnaasiumi laulu- ja muusikaõpetaja ning terve rea laulupidude puhkpilliorkestrite üldjuht. Pärast sõda emigreerus mees Kanadasse.

Väerinna näitetrupi liikmed 6. jalaväepolgu külalistena Lauras

(Lavrõ) 1919.

Fotis

Vabadussõja ajal jätkas Estonia teater jõudumööda oma tavapärasest tegutsemisest, kuid Hartius Möller kutsus ellu ka momendivajadustest tõukunud Rindeteatri. Etendusi sõjameestele anti tasuta, teatri kulud, nende käsutusse antud vaguni ja näitlejate palgad kattis Sõjaministeerium. Kuna need palgad polnud sugugi mitte nigelad, siis polnud trupi komplekteerimisega raskusi. Ligemale poolteist aastat kestnud tegevusaja jooksul koosnes rindeteatri repertuaar õieti vaid kolmest näidendist. Need olid A. Strindbergi «Surmatants», Ed. Vilde «Pisuhänd» ja mingi saksa karakterkomöödia «Poole aruga maailm». Sellele lisandusid segaeeskavad, kus esitati jante, laule, muusikapalasid ja kupleesid. Omaette naelaks kujunesid Mari Möldre Joosep Tootsi lood. Lully Wirkhaus lõi kaasa enamasti lauludega. Loomulikult tuli sõjast tulpinud ja väsinud sõduritele serveerida lõbusat ja positiivset meelelahutust.

Teine abielu ja katsed lahkuda lavalt

Pärast rahu saabumist sai Lully keskenduda oma tavakohasele tööle Estonias. 20. novembril 1920 tähistati Lehari operetiga «Mägivürst» Lully Wirkhausi 10. lavategevuse juubelit, kuigi tähistamine oli mõned aastad hiljaks jäänud. Oli aeg teha esimesi kokkuvõtteid. Kümne aasta jooksul oli lauljatar esinenud 45 lavastuses nii subreti kui ka primadonnana. Pärast juubelit naise töökoormus mõnevõrra langes, sest järgnevad hooajad tõid kaasa hulgaliselt korduslavastusi. Lisaks vähenes mõnevõrra operettide arv ja tugevnes ooper. Üheks edukaks uueks osatäitmiseks sai 1922. aastal Midili Hanum L. Falli «Stambuli roosis».

Näitleja Lully Wirkhaus, ESM F 265:655/album, Eesti Spordi- ja Olümpiamuuseum SA,

muis.ee

1924. aasta hooaja alguses hõikas Lully maha, et lahkub lavalt, et «ruumi anda noortele». Tegelikult põhjuseks teatritööst kõrvalejäämiseks oli hoopis uus abielu. 2. oktoobril 1924. aastal

abiellus naine Friedrich-Alfred Olbreiga.

Fred Olbrei oli šikk mees, ka välimuselt. Tugev väljendusrikas lõuapartii, üksteisele lähedal asuvad silmad, laiad õlad, pikad jalad, sisseharjutatud kohutavalt viisakad kombed. Ta oskas kanda frakki, oli oodatud külaline vastuvõttudel ja ballidel. Ning lisaks oli ta veel kaheksa aastat Lullyst noorem. Fredi lähedastega oli Lully juba varasemast tuttav. Õde Rahel Olbrei töötas teatavasti Estonias ballettmeistrina. Fredi isa Jaan oli muusikaärimees, klaveritööstur ja Estonia seltsi eestseisuse liige.

Fred ise oli lõpetanud Peterburi Nikolai I nimelise Inseneriakadeemia ning 1918 lendur-vaatlejana Jevpatoria sõjaväelendurite kooli. Esimese maailmasõja ajal oli mees teeninud Pirital Peeter Suure merekindluse Tallinna Merelennujaamas. Võttis osa Vabadussõjast ja pärast seda sai temast sidepataljoni ülem. Tema pani aluse Eesti kaitseväe raadiosidele. Abiellumise ajal õppis Fred Olbrei Prantsusmaal Toulouse'i ülikooli elektrotehnika instituudis. Lully kasutas Toulous'is veedetud aastat enesetäienduseks, võttes laulmises eratunde.

1926. aastal saabusid Fred ja Lully tagasi kodumaale. Mehest sai Kaitseväe ühendatud õppeasutuste lektor ja kõrgema sõjakooli õppejõud. Lully aga kutsuti kohe tagasi teatrisse, sest kavas oli üles soojendada «Metsaülema tütar». Ühtlasi taheti sellega tähistada Lully Wirkhaus-Olbrei 15. lavategevuse juubelit.

Rahvalehes kirjutati: «Kuid poleks mõeldav seda operetti mängida ilma ühe kandva jõuta, kes algusest peale on esinenud tolle alandliku, naiivi, heasüdamliku metsaülema tütre Kristeli osas. /.../ Lully Wirkhaus on üks populaarsem nimi Estonia laval. Aga nimi ei ütle veel midagi. Rohkem on ta ju tuntud oma südamlikkude, elutruude kujudega, mille kaudu ta on andnud operetile hingelist lihtsust, lähenemist publiku tunnetele. Lully Wirkhausi hiilgus ei ole mitte toretsevad tualetid, vaid – olgem otsekohesed – tema oskab ja tahab paremini luua lihtsaid külätüdrukuid esmalt. Tema lavaline külgetõmbavus on tingitud asjaolust: ikka tunneb ta end laval kodus. Näitlejanna valab oma hingelise elavuse ossa – see on kõik. Kõigest hingest võib ta

veel mängida, kuigi viibis lavalt eemal mõned aastad, astub ta seekord jällegi julgelt lavale.»

Artikkel lõppes mõne kerge viitega Lully eraelule: «Samuti on ta ka eraelus energiline, esineb kodus perenaise osas, kuid harrastab ühtlasi huvitavamalt sporti mootorrattal. Ta lennanud korra kraavigi, millest jalg pörutada saanud, kuid see ei kohuta. Läänud suvel sõitis Lully Wirkhaus ühes abikaasaga mootorrattal ringi mööda Lõuna-Eestit, lähemal ajal on kavatsus läbi sõita kogu Eesti. Võib-olla pakub elulava rohkem võimalusi kui teater. /.../ Lavatee on okkiline, hea kui pääseb sealt.» Siia jääb veel ainult lisada, et Lully kuulus koos abikaasaga ka motoklubisse.

Eesti Motoklubi liikmed, paremalt esimene Julianna Olbrei, tema selja taga Fred Olbrei. ESM F 34:3/A 960, Eesti Spordi- ja Olümpiamuuseum SA

muis.ee

Koosseisuliseks näitlejaks Lully enam ei jäänud, kuid peaaegu igal hooajal tegi ta kaasa külalisena. Ta mängis ja laulis veel mitu aastat suure menuga oma armastatud Annamirli, Molly Seamourit («Geiša»), Kadrit («Parvepoisid»), Josepha Vogelhuberit («Valgehobu võõrastemaja») jt. Tegid kaasa mitmes sõnalavastuses.

Kui 1933. aasta suve oli Olbreide abielupaar veel veetnud tüünelts mõtiskledes Pärnu rannakuurordis, siis Estonia uusaastaballil tutvus Fred Olbrei Maret Ventseliga. See oli armastus esimesest silmapilgust. Kuna Fredil ja Lullyl lapsi ei olnud, siis oli lahkumine suhteliselt valutult. Maretist sai Olbrei elukaaslane ja kahe tütre ema. 1934. aastast sai Fred Olbreist Riigi Ringhäälingu direktor ja tema süda kuulus sellest peale uue raadiomaja ehitamisele.

Samal ajal lahkus Lully Wirkhaus teistkordselt teatrist. 1936. aastal otsustas Estonia seltsi juhatus autasustada teda, Liina Reimanit, Paul Olakit ja Ants Lauterit teenetemärgiga.

Teeneka veteranina

Ka seekordne lahkumine ei jäänud viimaseks. Kui teatripere pärast sõda oma hõredaksjäänud ridu koondas, otsiti üles kõik,

kes veel kodumaale olid jäänud. Nii vajati uuesti ka Lully Wirkhausi kogemusi. Teenekas veteran ei saanud kuidagi kiusatusele vastu panna ja esines veel väikestes episoodilistes osades. Nii võis teda 1944. ja 1948. aastal näha Anhilte osas Kálmáni «Silvas», 1947. aastal Kitzbergi «Kosjasõidus» ja 1951. aastal Constanzana Straussi «Öö Veneetsias».

Teatriveteranid Salme Peetson, Olga Mikk-Krull, Olga Lund, Vello Viisimaa, H. Otto, B. Kuuskemaa, V. Gurjev, Lully Wirkhaus ja Helmi Einer eesti teatri 50. aastapäeva puhul toimunud kohtumisõhtul RAT Estonias 1957

Fotis

31. mail 1955 tähistati suure pidulikkusega Lully Wirkhausi 70. sünnipäeva ja 50. lavategevuse juubelit. Mängiti Kálmáni «Silvat», kus juubilar esines Anhilte osas. Viimased aastad töötas laulja opereti-etteütlejana ja alles 1959. aastal sai teoks lõplik lahkumine teatrist.

Lully Wirkhaus suri Tallinnas 28. juulil 1973. aastal ja maeti Metsakalmistule.